

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНЕ І
ДУХОВНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ В
МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД **1921 –**
1939 РР.

Христинян Раховський

ВХОДЖЕННЯ УКРАЇНИ ДО СКЛАДУ СРСР ТА ОСТАТОЧНА ВТРАТА НЕЗАЛЕЖНОСТІ

ПРОЕКТИ СТВОРЕННЯ СРСР

	АВТОНОМІЗАЦІЯ	КОНФЕДЕРАЦІЯ	ФЕДЕРАЦІЯ
АВТОРИ	Й. Сталін	Х. Раковський	В. Ленін
СУТЬ	Відмова радянських республік від створення власних національних держав, входження до складу РСФРР на правах автономій	Встановлення до-говірних відносин між самостійними та незалежними республіками	Входження усіх радянських республік до нового державного об'єднання - СРСР на рівних засадах

ВХОДЖЕННЯ УСРР ДО СКЛАДУ СРСР

ПРИЧИНИ СТВОРЕННЯ СРСР

- ❖ прагнення більшовицької Росії відновити кордони колишньої Російської імперії
- ❖ сподівання більшовиків здійснити світову революцію

ЕТАПИ СТВОРЕННЯ СРСР

- ❖ червень 1919 р. – грудень 1920 р. – створення воєнного та економічного союзу радянських соціалістичних республік Росії, України, Білорусії, Литви та Латвії;
- ❖ грудень 1920 – грудень 1922 рр. – формування «договірної федерації» цих республік;
- ❖ Грудень 1922 р. – створення СРСР

ОФОР- МЛЕННЯ СРСР

- ❖ 30 грудня 1922 р. – затвердження I Всесоюзним з'їздом Рад Декларації та договору про створення СРСР;
- ❖ січень 1924 р. – затвердження II Всесоюзним з'їздом першої Конституції СРСР;
- ❖ травень 1925 р. – внесення до Конституції УСРР змін, що законодавчо закріпили вступ України до СРСР

ПОВНОВАЖЕННЯ
УКАЇНИ У СКЛАДІ
СРСР

- ❖ внутрішні справи;
- ❖ сільське господарство;
- ❖ місцева промисловість;
- ❖ культурно-освітня сфера;
- ❖ охорона здоров'я;

НАСЛІДКИ

- ❖ втрата Україною, навіть, формальної незалежності;
- ❖ визнано територіальну цілісність України, культурні права українців та національних меншин на її території

КЕРІВНИЦТВО УРСР У **20-30-Х** РОКАХ

РОКИ	ГОЛОВИ РАДНАРКОМІВ
1918-1919	М. Скрипник
1919-1923	Х. Раковський
1923-1934	В. Чубар
1934-1937	П. Любченко
1937	М. Бондаренко
1938-1939	Д. Коротченко
1939-1947	М. Хрущов
РОКИ	ПЕРШІ СЕКРЕТАРИ КП (б)У
1918-1919	Е. Квірінг
1920-1921	В. Молотов
1921-1923	Д. Мануїльський
1923-1925	Е. Квірінг
1925-1928	Л. Каганович
1928-1938	С. Косіор
1938-1947	М. Хрущов

ПОЛІТИКА
УКРАЇНІЗАЦІЇ, ЇЇ
ОСОБЛИВОСТІ ТА
НАСЛІДКИ
КУЛЬТУРНОГО
БУДІВНИЦТВА У
20 – 30-Х РР. В
УКРАЇНІ

ПОЛІТИКА УКРАЇНІЗАЦІЇ **1923** – ПОЧАТОК **1930-Х** РОКІВ

УКРАЇНІЗАЦІЯ – тимчасова політика РКП (б), здійснювана в Україні в **20-30-х** рр. ХХ ст. ЦК КП (б)У і урядом СРСР шляхом комплексу заходів у галузі національної політики з метою зміцнення радянської влади.

СУТЬ

✓ квітень 1923 р. – проголошено XII з'їздом РКП (б) курсу на коренізацію – надання народам СРСР можливості розвивати власні культуру, мову, готувати національні кадри. У Україні курс отримав назву «українізація»

ПРИЧИНИ

- ✓ потреба в посиленні контролю і впливу комуністичної партії;
- ✓ потреба пошуку спільної мови із селянством та залучення на бік радянської влади національної інтелігенції;
- ✓ прагнення створити позитивний образ радянської влади у світовій спільноті;
- ✓ мала компенсувати втрату політичного суверенітету республік

НАПРЯМКИ

- ✓ підготовка та залучення українських кадрів до партійних і державних органів та установ;
- ✓ запровадження в усіх установах та навчальних закладах української мови;
- ✓ видання газет, журналів, книжок українською мовою;
- ✓ усебічний розвиток української культури та партійне керівництво нею;
- ✓ глибоке вивчення національної історії, відродження традицій;
- ✓ створення національних районів, шкіл із мовою національних меншин

ТРУДНОЩІ ТА СУПЕРЕЧ- ЛИВІСТЬ

- ✓ нестача вчителів, викладачів, підручників;
- ✓ формальність мовних курсів для держслужбовців;
- ✓ ліквідація національних традицій;
- ✓ посилення ворожнечі з національними меншинами;
- ✓ з **30-х** років фальсифікація української історії в підручниках, впровадження обов'язкового вивчення російської мови. Українізація стала «більшовицькою»

ПРОВІДНИКИ

М. Скрипник, О. Шумський, В. Затонський

ПРОТИВНИКИ

- ✓ верхівка КП (б)У;
- ✓ російське та зрусифіковане міщанство;
- ✓ пролетаріат;
- ✓ російська інтелігенція;
- ✓ духовенство російської православної церкви

ОЦІНКИ

- ✓ обманний, декоративний характер українізації;
- ✓ широкомасштабна провокація, спрямована на виявлення і подальше знищення національно свідомих елементів;
- ✓ вимушена компромісна політика

РЕПРЕСІЇ В УКРАЇНІ

ПРИЧИНИ

- утвердження в СРСР особистої влади Й. Сталіна;
- утримання під контролем партії та особисто Й. Сталіним суспільних процесів;
- усунення з політичної арени ленінського покоління політиків;
- ліквідація організованої опозиції в більшовицькій партії;
- «чистка» суспільства від «антирадянських елементів»;
- придушення відцентрованих настроїв у різних регіонах держави;
- забезпечення держави безкоштовною робочою силою;
- замороження процесів національного відродження;
- нав'язування населенню «образу ворога», на якого можна списати недоліки модернізації

МЕТОДИ

- показові політичні процеси;
- створення особливих нарад для створення судочинства при покаранні «ворогів народу» та членів їхніх родин;
- надання судових функцій «особливим трійкам»;
- обговорення справи і винесення вироку, навіть, за відсутності обвинуваченого;
- застосування катувань щодо арештованих;
- швидке виконання смертної кари, скасування апеляції

ХВИЛІ

1929-1931 рр.

Масові розкуркулення, депортації селянства до північних і східних районів

1932-1934 рр.

Голодомор, спалах репресій після вбивства С. Кірова, боротьба з «націоналістичним ухильництвом»

1936-1938 рр.

«Великий терор»

НАЙБІЛЬШІ СУДОВІ ПРОЦЕСИ

1928 р.	«Шахтинська справа» над 53 спеціалістами вугільної промисловості Донбасу, які нібито займалися шкідницькою діяльністю
1930 р.	Процес над Спілкою визволення України (СВУ), яка, нібито. Готувала збройне повстання й відновлення самостійної «буржуазної» України (В.Чехівський, С.Єфремов, А.Ніковський) – всього репресовано 43 представників української інтелігенції
1931 р.	Процес Українського національного центру (УНЦ) над колишніми провідним діячами УНР (М.Грушевський, В.Голубович)
1934 р.	Арешт і розправа над українськими кобзарями й лірниками
1933–1934 рр.	Процес «Української військової організації» (УВО)
1937 р.	«Процес військових», репресовані Й.Якір – командувач (КВО), І. Дубовий – командувач (ХВО), Є.Ковтюх, І.Федько, Д.Шмідт, І. Уборевич
1930-1940 рр.	Загалом протягом 1930-1941 рр. в Україні виявлено понад 100 центрів, організацій, блоків